

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Unversus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disput. XXXI. Per quem actum intellectus fiat universale, abstrahentem,
an comparantem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

X. Idem est de auditu, gustu, imò & tactu, ut si in vase aliquo varij misceantur liquores, aqua, vinum, &c. si quis digitum in vas illud inserat, unum certè liquorem ab aliis non discernet, ergo faciet universale: sicque adversarij logicam quæ universalis structuram & conficiendi modum edocet, ex arte liberali mechanicam prope, ne dicam fabrillem, faciunt, dum nimirum digitos universalium fabros constituunt, artemque hanc eos ad unguem callere dicunt.

XI. Dicendum itaque cum S. Thoma initio sectionis citato nec visum, nec sensum ullum corporeum universale facere posse: ita Philosophi prope omnes. Ratio est quia, ut d. 25. f. 2. probavi, sensus ob materialem & crassum tendendi modum objectivè præ-

scindere non potest, subtilis enim hæc tendentia solius intellectus est, ut ostendi totà d. 24.

Hic solùm noto, cum S. Thomas locis citatis sensus neget conficere universalia ob imperfectum tendendi modum, manifestum esse non existimasse ipsum universale fieri peractum illum confusum à contrariæ sententiæ fautoribus statutum, tunc enim ratio ipsius nulla fuisset, cum sensus, latentibus etiam adversariis, æquè confusè objecta cognoscere possit ac intellectus. Imò sensus quò magis imperfectus & obtusus, eò objecta facilius confundit, & adversariorum universalia conficit. Ideo ergo negat S. Doctor sensum conficere universalia, quia nequit objectivè præscindere, hoc enim, ut ait ipse, suà sagacitate solus præstat intellectus.

XII. Notandum circa mentem sancti Thomæ.

DISPUTATIO XXXI.

Per quem actum intellectus fiat universale, abstrahentem an comparantem.

SECTIO PRIMA.

Prænotantur quadam.

I. **A**bstractio duplex est, formalis, & virtualis. Formalis est inadæquata imago seu representatio objecti, naturæ scilicet sine singularitate. Virtualis est species intelligibilis & vicaria objecti, seu comprincipium effectivum simul cum intellectu ad talem abstractionem producendam, nam ex objecto & potentia ut aiunt, paritur notitia, unde objectum cum per se non potest, concutit per speciem vicariam sui, quæ proinde abstractio & representatio dicitur, non formalis, sed effectiva, & producitur ab intellectu agente, cuius munus est abstrahere species à phantasmatibus, & illas spirituales reddere. Hæc ergo cum non sit formalis representatio, non potest intellectus agens eam producendo dici abstrahere naturam ab individuis, vel facere universale, nisi remotè, sed solùm abstrahere species à phantasmatibus, per quas eliciatur actus intellectus abstrahens, & faciens universale.

II. Comparatio etiam duplex est, prima est quasi prævia ad abstractionem, ut cum consideramus & conferimus habitudinem individuorum similitudinem, & inde occasionem sumimus ad naturam, in qua sunt similes, ab iis abstrahendam. De hac comparatione non est in præsentī sermo, cum certum sit per hanc non fieri universale: tantum enim est consideratio multorum singularium. Secunda ergo comparatio est, cum id quod significatur per terminum homo, comparamus ad Petrum, Paulum, & reliquos, ut cum dicimus, homo est universale, seu quid superius ad Petrum, Paulum, & alios ut ad inferiora, & de hac comparatione præsens procedit difficultas.

SECTIO II.

Resolvitur questio circa actum abstrahentem.

I. **C**irca actum quo fit universale, tripartiti sunt auctores. Prima sententia ait, universale metaphysicum seu in essendo fieri posse per abstractionem, universale verò logicum necessariò expectare comparationem: ita Soncinus, Nipus, Canariensis & alij apud Rubium q. 5, universal: Secunda affir-

mat utrumque, id est, tam metaphysicum quàm logicum fieri par comparationem: ita Scotus septimo Met. q. 11. cum suis: P. Hurt. d. 5. Met. f. 8. Tertia demum sententia è contrario asserit utrumque fieri per abstractionem; ita P. Arriaga d. 6. log. f. 8. n. 48. & alij.

Prima conclusio: universale Metaphysicum, seu in essendo, fieri potest per abstractionem. ita P. Suarez d. 6. Metaph. f. 6. n. 11. & alij. Quod primò probatur auctoritate S. Thomæ, Opusc. 5. ubi ait, naturam quia antea erat singularis, fieri universalem per actionem intellectus depurantis eam ab his & nunc, & cæteris conditionibus individuantibus, sed hoc est abstrahere, ergo.

Ratio à priori: eo ipso quòd natura abstrahatur à differentis individuantibus & limitantibus, est una, indifferens, & illimitata, & consequenter apta ut communicetur multis, ergo est universale. Confirmatur, universale secundum Aristotelem est unum in multis, seu unum aptum est in multis, sed natura sic considerata est una in intellectu, nam separatur ab omni multiplicitate, & in multis à parte rei, saltem aptitudinaliter, si enim solùm dari posset unum individuum, ut Deus, vel Michaël, aut Gabriël, in probabili sententiâ, non foret universale, ergo. Et hoc modo explicat S. Thomas naturam universalem. Opusc. 56. Istæ hæc de re pro præsentī sufficiunt, toto enim sermone discursu hæcenus factò hoc probavimus.

Secunda conclusio: etiam universale aliquo modo logicum seu prædicabile fit per abstractionem, ac proinde non requiritur formalis comparatio. Probatur primò, natura sic abstracta est una & apta per prædicationem affirmari de multis, nam est indifferens ad omnia, cum nullius sit propria, unde nil requiritur aliud ex parte naturæ ut sit prædicabilis, nihil enim mediat inter abstractionem & prædicationem quo reddatur humana natura prædicabilis de Petro, ergo redditur formaliter talis per abstractionem.

Dices requiri ut actu reflexo apprehendatur convenientia Petri & Hominis, hæc autem est notitia comparativa. Nego antecedens: nam eo ipso quòd apprehendatur ratio hominis, & Petrus, de ipso potest prædicari homo sine aliquo actu reflexo, per actum enim directum videt in utroque extremo eandem rationem & prædicata, & id quod continetur in prædicato, contineri etiam in subiecto, & è con-

III. Ratio est, quia per abstractionem natura fit una.

IV. Universale etiam logicum fit per abstractionem.

V. Ad prædicationem non requiritur alius actus reflexus.

trā, ac proinde in actu exercitio advertit inter ea convenientiam. Quod si quis hanc advententiam vocaverit comparationem, quæstionem fecerit de nomine.

VI. Tertia Conclusio, nihilominus ut natura sit perfectè logicè prædicabilis, & fiat propriè universale logicum, seu aptum usibus logicis, intercedere necessariò debet actus comparans per quem sciatur esse universalis. Probat, nam licet ipso facto quod advertatur convenientia inter naturam & Petrum posset rudis quispiam illam affirmare de Petro & dicere Petrus est homo, imò & causa conficere definitionem ac syllogismum, ut tamen artificiosè & scientificè procedatur, ac secundum regulas logicas, scire prius debet naturam esse universalem, vel animal esse genus: patet, nam regulæ logicæ docent in definitione poni debere genus & differentiam, non ergo possumus artificiosè & scientificè conficere definitionem nisi rationem abstractam sciamus esse universalem & genus, licet casu subinde & materialiter fieri possit definitio hoc non cognito.

VII. Dices, quidni eodem actu, quo quis naturam abstrahit, sciat eam esse universalem? Est, sed tunc actus ille non est purè abstractivus sed simul comparativus, & quā talis, est reflexus, & supponit universale à se factum, ut est abstractivus, quod autem dicimus, est per actum purè abstractivum non fieri universale perfectè logicum, seu prædicabile prædicabilitate proximā & propriā logicæ, seu non esse omnino expeditum & aptum usibus logicis. Natura igitur ut connotans actum hunc ut abstrahentem, est universalis, & aliquo modo prædicabilis, non tamen scitur ut universalis, quod si sciatur, erit ille actus, ut dixi, abstractivus simul & comparativus secundum diversas quas in se complectitur formalitates.

SECTIO III.

Utrum per actum comparantem fiat universale.

I. Dico primò, esto, ad universale conficiendum non requiratur comparatio, omnis tamen comparatio cum ejus confectio non repugnat. Prima pars satis constat ex dictis. Secundam negare videtur Arriaga d. 6. Log. sect. 8. num. 46. & multi ex recentioribus, sed probatur, universale est superius suis individuis, ergo actus qui affirmaret universale esse illis superius, verum diceret, sed hic est comparativus, ergo. Confirmatur primò, qui proferret definitionem Aristotelis, & diceret, *Universale est unum aptum inesse multis*, compararet illud ad multa, sed tunc non proferret quidquam repugnans universali, cum per definitionem affirmetur sola rei essentia, essentia autem rei illi non repugnat, unde sicut definiens hominem quod sit *animal rationale*, habet hominem in intellectu, ita & universale in mente habet qui illud definit. Confirmatur secundò, hinc sequeretur non posse universale cognosci sicut est, quia ipso facto, secundum hos auctores, destrueretur. Confirmatur tertio, natura universalis est contrahibilis & communicabilis, ergo alicui communicabilis, ergo potest hoc quis affirmare quin aliquid affirmet contrarium naturæ universalis & illud destruat.

II. Dices, hinc sequi naturam abstractam dicere relationem ad inferiora, hi enim omnes termini respectum sonant, sed nulla est relatio hujusmodi realis, ergo, ficta, ergo universale semper includit ens rationis strictè sumptum. Respondeo, sicut res positiva frequenter explicatur per negationem, ut videtur,

mus, sic & absoluta per quid respectivum, nulla ergo ibi vera est realis relatio, nec prædicamentalis, quæ requirit terminos actu existentes, nullo autem omnino individuo existente, fieri potest universale nec transcendentalis, quæ licet quid absolutum sit, dicit tamen quandam ordinem ad effectum vel terminum à se distinctum, quorum neutrum hic reperitur. Est ergo respectus quasi transcendentalis, quia licet individua in res à naturā non distinguantur, quoad prædicationes tamen eodem modo de iis philosophamur, atque si distinguerentur, & de naturā, atque si diceret aliquem ordinem ad illa, cum tamen nullum verum dicat, ordo etenim verus non est nisi inter realiter diversa.

Dico secundò: licet communiter universale non fiat per actum comparantem, aliquando tamen illud primò per eum fieri nil vetat. Prima pars est contra P. Hurt. d. 5. Metaph. 1. 8. numer. 103 & alios. Probat, comparatio est actus iudicii quo quis iudicat naturam abstractam ab inferioribus esse illis superiorem, & communem, aptamque de iis prædicari, sed actus hujusmodi iudicii communiter supponit apprehensionem abstrahentem naturam & facientem eam universalem, ergo non fit per iudicium; sicut supra diximus. Ens rationis quod factum est per apprehensionem præviā ad iudicium, non fieri per iudicium illud, quia jam est factum.

Dices cum P. Hurt. num. 104. posse iterum fieri per iudicium, licet enim eum res physicè sit non possit, dum est, iterum fieri, ne actum agatur, sic tamen, cum solum intentionaliter, hoc enim genus effectivum aliud nihil est quàm repetita ejusdem objecti cognitio. Respondeo, licet per repetitas cognitiones disparatas non repugnet iterum & sæpius fieri, si simul quis habeat varios hujusmodi actus, vel si duo homines independentes à se mutuo de eodem cogitent objecto, sic tamen per actus & cognitiones subordinatas, quarum ea est natura, ut priorem cognitionem supponant, & subiectum ab eā accipiant. Hoc contingit inter apprehensionem & iudicium de eadem re, item cognitionem inter & volitionem ejusdem objecti: quæ de causa supra dixi d. 16. sect. 1. voluntatem nunquam facere Ens Rationis, sed factum supponere ab intellectu in quod feratur, sicut ob eandem rationem asserit P. Hurtado Deum Ens Rationis non facere.

Secunda conclusionis pars, quod possit nonnunquam universale primò fieri per actum comparativum, patet, nam licet communiter apprehensio præcedat iudicium, id tamen semper non est necessarium, præsertim cum quis habeat habitum conclusionis, ergo potest quis primò, seu nullā præcedente apprehensione hunc actum elicere, *natura humana est universalis*, sed per hunc actum fit universale, patet, hic actus repræsentat naturam humanam non singularizatam, ergo facit universale, & tamen etiam hic actus est comparativus, ut constat, ergo per actum comparativum fieri potest universale. Confirmatur, jam natura est universalis, antea non erat, ergo per aliquem actum fit universalis, sed non per alium quàm hunc, suppono enim nullum alium actum elici, ergo per hunc, nam actus hic est verus.

Dices cum Arriaga num. 47. ergo Deus facit universale, cum talem actum possit elicere, verè enim Deus novit naturam abstractam esse universalem novit enim omnem veritatem cognoscibilem. Nego consequentiam, sicut nec præcedit, etiam si præcisionem in intellectu ante factam in actu illo cognoscat. Actum ergo hunc non elicit Deus nisi videndo prius naturam per intellectum creatum ab inferioribus esse separatam, & redditam universalem. At primus actus quem homo elicit his actibus assuetus, esse

Universale non est propriè relatio ad inferiora, licet per relationem explicatur.

III. Possit universale primò fieri per actum comparantem.

IV. Quando factum est per apprehensionem, non fit iterum per iudicium.

V. Ostenditur posse universale primò fieri per actum comparativum.

VI. Hinc tamen non sequitur Deum facere universale.

esse potest hic, natura humana & universalis, cum ergo verum dicat, facit eam universalem, nam antea universalis non erat.

VII. Dices secundò, præcedere apprehensionem comparativam. Contrà primò, non est necessarium ut præcedat semper, ut ostendimus, præsertim cum omne iudicium sit virtualis apprehensio seu representatio sui objecti, & quia talis est prior se ut affirmatio est vel negatio. Contrà secundò, præcesserit apprehensio, ergo per illam fiat universale, sed illa non est minus comparatio quam iudicium, ergo adhuc fiet universale per comparisonem.

VIII. Dices tertio, hic actus supponit apprehensionem simplicem aliquando præcessisse, per quam fuit abstracta natura. Quid inde? licet enim similes in initio fieri non potuerint sine huiusmodi apprehensionibus præviis, sicut nec sine sensationibus, hic & nunc tamen sine illis eliciuntur, & naturam quæ immediate ante hoc instans non erat universalis, faciunt in mente universalem. Apprehensiones autem simplices quæ antea præcesserunt, solum sunt conditiones remotæ ad confectionem universalis, sicut auditio vel pia affectio in initio ad actum fidei. Urgebis, recordamur etiamnum earum. Contrà, apprehensio non cogitata sed existens representat. Unde est recordemur aliquando fuisse naturam factam universalem per illas apprehensiones, jam tamen non faciunt illam universalem, quia jam non existunt, & consequenter non præciudunt.

IX. Dices quartò: prædicatio tollit universalitatem, sed comparatio est prædicatio, ergo. Omisâ pro præsentanti majori, nego minorem, per comparisonem enim solum affirmamus esse unum aptum inesse & prædicari de multis, ergo affirmamus esse universale, ergo est tale, nam actus quo dicimus, natura abstracta est universale, secundum omnes non est falsus, sed verus. Hoc autem non est eam prædicare de inferioribus, aliud enim longè est dicere, homo est universale ad sua inferiora, ac dicere, Petrus est homo, Paulus est homo &c. Vel secundò dic comparisonem esse prædicationem arguitivè tantum & consequenter, non expressè & formaliter, nam qui diceret, natura humana est universalis, post aliquot fortè deductiones & consequentias argueretur dicere esse in individuo, nam dicit habere inferiora, & consequenter iis inesse, sicut qui dicit, baculus est in angulo, arguitivè & consequenter dicit, Deus est in calo.

X. Urgebis, cum dico, natura humana est unum in multis, eam prædico de multis, & consequenter affirmo esse naturam multiplicatam, ergo singularem, ergo non est universalis. Contrà primò, sicut dico esse in multis, ita dico esse unum, ergo abstractum, ergo universale. Contrà secundò, ergo falsa est definitio Aristotelis, qui hanc tradidit pro universali, nam ipsa definitio destrueret universale, seu definitum. Respondeo ergo esse ibi duplex objectum, vel idem sub diverso statu, & affirmari esse naturam unam in intellectu, multiplicem à parte rei, ac proinde licet sit comparatio, non tamen est prædicatio nisi modo proximè dicto. Respondeo secundò, definitionem illam, Universale est unum in multis, idem sonare ac aptum esse in multis, verba enim in definitionibus non actum significant, sed potentiam.

SECTIO IV.

Objectiones contententes ad universale semper requiri actum comparantem.

I. Obijciunt primò, universale actu, est prædicabile actu, sed non est prædicabile actu sine compa-

ratione, ergo. Probatur minor, non est prædicabile actu nisi sit subijcibile actu, sed non est subijcibile actu, nisi cognoscatur esse tale, ergo. Respondeo primò, distinguendo majorem, universale est prædicabile quoad intrinsecum quod dicit prædicabile, id est, habet aptitudinem intrinsecam, ut de multis affirmetur, concedo majorem; quoad conditionem requisitam, nempe apprehensionem & applicationem subjecti, sicut ignis requirit ut comburatur, nego. Ad actus tamen propriè logicos requiritur comparatio, ut dixi sec. 2. conclusione 3.

Secundò, & facilius respondeo, omisâ majori negando minorem, ad probationem negatur major, cum enim universale & prædicabile sint ad modum relationis transcendentalis, non requirunt terminum actu existentem, sed sufficit eum esse possibilem; sic dari potest potentia visiva actu licet nullum visibilem existat actu, alioquin homines noctu semper perderent potentiam visivam, & redderentur cæci.

Dices, non potest dari prædicatum actu nisi sit subiectum actu, ergo nec prædicabile actu nisi sit subijcibile actu. Nego consequentiam, disparitas est, quia prædicatum & subiectum sunt correlativa, & actuale dicunt coexistentiam unius respectu alterius, & exercitum in actu secundo, nam omnis affirmatio est copulatio, ergo essentialiter inter duo, alterum quod affirmatur, alterum de quo affirmatur, ut est manifestum.

Urgebis, non est superius actu nisi sit inferius actu. Distinguo, superius localiter, concedo; superius per modum universalis, vel prædicabilis, nego. Disparitas est, quia superioritas universalis semper explicatur per verba importantia non actum, sed potentiam, ut esse prædicabile, communicabile, contrahibile, aptum inesse multis, & similia, quæ sonant relationem transcendentalem, non sic superius localiter, sit enim tale formaliter ex eo quod alterum actu ei supponatur. Superioritas verò universalis aliud nihil est quam aptitudo ut communicetur multis. Addo tamen, ut sit universale propriè logicum, intercedere debere, actum comparantem, ut dixi f. 2. conclus. 3.

Obijciunt secundò, natura abstracta tam apta est ut sit species subijcibilis respectu animalis & generis, quam species prædicabilis respectu individuorum, ergo eget comparatione determinante. Respondeo, habere utramque rationem per eandem abstractionem, & esse speciem prædicabilem simul & subijcibilem respectu diversorum, sicut Petrus eadem numero quantitate est major uno, & minor altero. Numerus item ternarius per se est binario major, minor quaternario; sic natura abstracta per se est magis latè patens quam individua, & consequenter quid illi superius, minus latè patens quam genus, sicquæ illi quid inferius.

Obijciunt tertio, nisi interveniat comparatio, cum dicimus album, nescimus ad quod prædicabile spectet, si enim compararetur ad inferiora, quidditativè erit species, si accidentaliter, erit vel proprium si albedo referatur ad nivem & cygnum, vel accidens si album ad parietem, hominem, & chartam. Respondeo primò, hoc ad summum probare, ut universale sit propriè logicum, seu aptum ad usus logicos, requiri comparationem seu notitiam aliquam reflexam, juxta dicta sec. 2. concl. 3. Secundò respondeo, posse id provenire à diversâ abstractione ab his aut illis inferioribus, seu à modo illud ab iis abstrahendi; ut si quis solum abstrahere velit album ab iis in quibus albedo connexionem habet necessariam cum subiecto, vel è contrà, ita ut ipsa connexio, vel non connexio ingredietur conceptum illum objectivum: sicut si natura humana ita abstraheretur ab hominibus existentibus, ut existentia ingrederetur conceptum illum

Obij. universale actu est prædicabile actu, ergo requiritur actum comparantem.

Resp. universale est prædicabile solum remotè.

II.

Datur prædicabile a. t. in d. n. d. semper sit subijcibile actu.

III.

Aliud est de prædicatio, respectu subiecti & de prædicabili respectu subiecti.

IV.

Superius per modum universalis non actum, sed potentiam.

V.

Natura per abstractionem est species subijcibilis respectu generis, & prædicabilis respectu individuum.

VI.

Album per diversas abstractiones pertinet ad diversa prædicabilia.

illum objectivum, non conveniret hominibus non existentibus. Hic ergo modus abstrahendi, qui re-

funditur, ut constat, in rem ipsam, facit proprium, vel accidens.

DISPUTATIO XXXII.

De Prædicabilitate & Prædicatione universalis.

SECTIO PRIMA.

An Prædicabilitas sit de essentia universalis.

I. *Universale duplex, Metaphysicum seu in essendo, & Logicum seu in prædicando.*

Notandum primò, quod suprà dixi d. 26. sec. 5. nu. 7. universale duplex esse, *in essendo*, & *prædicando*, seu ut communiter loquuntur *Dialectici, Metaphysicum & Logicum*. Universale *Metaphysicum* seu *in Essendo* est ipsa natura jam per abstractionem facta una in intellectu, & multiplex à parte rei. Universale *Logicum* seu *in prædicando*, est eadem ipsa natura abstracta, prout concipitur alio actu reflexo convenientiam inter ipsam & singularia percipiente, per quem actum apta redditur natura ut de illis affirmetur, seu prædicetur.

II. *Prædicabilitas rei est etiam duplex, extrinsecam, & intrinsecam.*

Notandum secundò, prædicabilitatem naturæ esse duplicem, extrinsecam & intrinsecam: extrinsecam est denominatio ab actu illo reflexo proveniens, per quem actum, ut proximè dixi, natura redditur prædicabilis de singularibus. Prædicabilitas intrinseca est ipsa aptitudo naturæ quæ eam de inferioribus reddit prædicabilem. Sic substantia intrinsecè apta est ut prædicetur de Angelo, quam intrinsecam aptitudinem non habet animal, sicut nec habet vivens ut prædicetur de lapide.

III. *Essentia cuiusque rei est primum conceptus determinatus.*

Notandum tertio, Essentiam cuiusque rei esse primum ejus conceptum determinatum, per quem incipiendo ab Ente primo ab aliis omnibus differt, sicque in suo esse completè constituitur. Homo, exempli gratia, per animal & prædicata omnia superiora cum brutis convenit, per rationale ab iis differt, unde ex animali quod prædicata omnia superiora in se complectitur, & rationali, completè consistit hominis essentia. Quidquid verò essentiam jam constitutam sequitur, proprietas est, seu passio, vel physica, si realiter ab essentiâ distinguatur, & ab eâ dimanet, ut lux à sole, calor ab igne, intellectus & voluntas secundum multos ab animâ: vel Metaphysica si realiter ab essentiâ non distinguatur, sed ratione tantum nostra eam sequatur, ut risibilitas in homine, verum & bonum respectu entis, & alia hujusmodi.

IV. *Prædicabilitas remota, & proxima.*

Quartò tandem notandum, prædicabilitatem in naturâ triplicem considerari posse, *remotissimam, remotam, & proximam*. *Remotissima* est ipsa natura in individuâ à parte rei multiplicata, seu ante abstractionem. *Remota* est eadem natura jam per simplicem apprehensionem abstracta, sicque paulò propius accedens ad aptitudinem proximam ut possit de individuâ prædicari. *Proxima* demum est natura eadem abstracta, prout in eâ per actum aliquo modo reflexum consideratur convenientia quam cum individuâ habet & quibus abstrahitur.

V. *Prædicabilitas proxima non est de essentia universalis Metaphysici.*

Dico primò: Prædicabilitas proxima non est de essentiâ universalis Metaphysici, seu *in essendo*. Ratio est clara, nam ipso facto quòd natura abstrahatur ab individuâ, fit universale Metaphysicum, seu unum in multis, necdum tamen habet prædicabilitatem proximam, quæ ulterius requirit actum reflexum, seu cognitionem convenientiæ ejus cum individuâ. Unde sicut non est de essentiâ ignis ut sit combustivus proximè, quia hunc conceptum ingreditur ap-

plicatio seu approximatio ejus ad passum, stuppam, verbi causa, vel rem aliam combustibilem, ita & in præsentia de universali.

Dico secundò: Prædicabilitas proxima est de essentiâ universalis logici. Ratio est, quia universale logicum est universale in prædicando, seu universale jam proximè aptum usibus logicis, nempe ad constituendas definitiones ac demonstrationes per propositiones universales, & similia, ut dixi d. præcedente s. 2. conclus. 3. Universale autem Metaphysicum sine actu illo reflexo non est ad id munus proximè aptum, sicut nec ignis proximè ad comburendum aptus sine approximatione. Unde sicut licet, ut dixi, approximatio non sit de essentiâ ignis, est tamen de essentiâ ignis ut proximè combustivi, ita & in præsentia.

Dico tertio: Prædicabilitas etiam hæc proxima non est propriè passio seu proprietas rigorosè sumpta universalis in essendo, seu Metaphysici. Ratio est, nam passio seu proprietas strictè dicta illa est, quæ naturam seu essentiam necessariò sequitur, saltem naturaliter, Prædicabilitas autem hæc proxima non necessariò consequitur naturam abstractam, integrum enim ei est qui naturam abstrahit, velit necne secundum actum elicere quo eam vel cum inferioribus comparet, vel illius cum iis convenientiam consideret. Dum ergo passim dicitur universale logicum proprietatem esse universalis Metaphysici, vel intelligitur negativè, hoc est quòd non sit de illius essentiâ, vel quòd sit proprietas primo modo sumpta, id est, quòd soli universali Metaphysico, seu prædicato ab inferioribus abstracto conveniat, non tamen omni, postquam enim quis naturam ab inferioribus abstrahit, ulterius frequenter non procedit, nec eam ad inferiora comparat.

Dico quartò: Prædicabilitas remotissima nec est de essentiâ, nec proprietas universalis. Prima pars probabitur conclusione sequente, eadem enim utriusque est oratio. Secunda itaque pars probatur; remotissima prædicabilitas nihil aliud est quàm ipsa natura prout à parte rei multiplicata existit in individuâ, ergo antecedit universalis constitutionem, ergo proprietas universalis esse nequit, cum proprietas sit quid, vel realiter & physicè, vel saltem ratione, & metaphysicè subsequens essentiam.

Dico quinto: Prædicabilitas remota, seu quæ est in naturâ jam per apprehensionem simplicem abstracta non est essentia, sed proprietas tantum universalis, seu conceptus illius secundarius, & essentiam ratione nostrâ subsequens. Ratio à priori est quia universale definitur ab Aristotele & Philosophis unum in multis, seu unum aptum inesse multis, ergo hic est primus universalis conceptus, ac proinde ejus essentia juxta dicta n. 3. ergo prædicabilitas est tantum passio vel proprietas illius, sicut verum & bonum Entis, & risibilitas hominis. Confirmatur, concipi potest universale non concepta prædicabilitate, ut ostensum est, ergo prædicabilitas non est de illius essentiâ, nihil enim concipi potest sine sua essentia. Confirmatur secundò, ideo prædicari natura potest de multis, quia inest multis, non è contrà, ergo aptitudo ad existendum in multis est universalis essentia, prædicabilitas passio.

Obji-

VI. *Prædicabilitas proxima est de essentia universalis Logici.*

VII. *Prædicabilitas proxima non est propriè passio universalis Metaphysici.*

VIII. *Quo sensu universale Logicum sit passio universalis Metaphysici.*

VIII. *Prædicabilitas remotissima nec est de essentia, nec proprietas universalis.*

IX. *Prædicabilitas remota est tantum passio universalis.*